

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plačata in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto

Ljubljana, četrtek 2. aprila 1936

Cena posamezni številki Din 1.50

Veselite do dela izginja

Cela vrsta občnih zborov naših gospodarskih organizacij je bila te dni in vsi občni zbori so izzveneli v isti konstataciji, da optimizem izginja, da so začeli ljudje obupati, da bi se sploh še kdaj mogle razmere izboljšati. Ljudi se polasča ona usodna ravnodušnost do vsega, ki jim jemlje vsako veselje do dela, ki hromi njih delavnost, ker ne verujejo več v uspeh dela. Kaj bi se trudil, ko pa itak ne prideš na zeleno vejico! To je mišljenje, ki prodira v narod in ki izpodkopuje njegovo tvorno silo.

Glavni vzrok tega malodušja pa je v nešteti razočaranjih, ki so jih ljudje že doživeli in ki jih morajo doživljati še vedno znova. Baš sedaj, ko stopajo v veljavo novi proračuni, so ljudje zopet bogatejši za novo razočaranje. Vsi ti proračuni prinašajo zopet nove davštine, davkoplačevalce pa se zama sprahuje, kje so tiste pozitivne stvari, ki bodo nastale zaradi teh poviškov proračunov. Naravno bi vendar bilo, da višji proračuni prinesejo tudi ljudem več dobrot, pri nas pa vidimo, da vse zviševanje proračunov ne donaja ljudem nič. Nasprotno se razmere kljub višjim proračunom še slabšajo. Koliko novih davštin je morala n. pr. Slovenija plačati samo v teh letih gospodarske krize? A učinek teh višjih plačil? Niti toliko ni doseženo, da bi imeli bolniki v bolnišnici vsaj kolikor toliko primerno oskrbo! Vedno višji proračuni, a vedno manjše dajatve. Ali je res čudno, če ljudje tega ne razumejo?

Ugovarja se, da so poviški proračuni in večji davki potrebni, ker je bilo preje gospodarstvo slabo. Morda je to tudi res! Toda kdo jamči davkoplačevalcu, da drugo leto ne sliši prav isto utemeljevanje povišanja davštin? Kdo jamči davkoplačevalcu, da v letu 1936 morda ima davkoplačevalec možnost, da direktno vpliva na način gospodarjenja?

Dosedaj kaže izkušnja čisto nasprotno resnico. Vse, kar so davkoplačevalci predlagali, vse je ostalo neuslišano in nerešeno! Nešteto krat se je zahtevalo, da se naša uprava z decentralizacijo izboljša. Ponovno je tudi bilo obljubljeno, da se to zgodi. Toda v resnici se decentralizacija le vedno bolj in bolj širi in zavzema že obsege, da izginjajo tudi zadnji sledovi nekdanjih samoupravnih pravic. Že občinski proračuni sami so živ dokaz, kako se o njih končni sestavi odloča le v Beogradu. Niti iz Beograda imenovani občinski sveti ne morejo končno veljavno sklepati o svojih proračunih. Banovinskim svetom so po zakonu priznane posebne funkcije, toda opravljati jih ne morejo, ker dejansko banovinski svetovi se danes še tako daleč, kakor so bile ob izdaji zakona o banovinskih samoupravah.

Pa še vse zgovornejše praktične vzgledne imamo, kako se centralizacija vedno bolj širi. Komaj smo dobili monopolizacijo šolskih zvezkov, že imamo tudi monopolizacijo šolskih knjig. Že pa razglašala državna tiskarna v Beogradu, da ima ona edina pravico do izdajanja občinskih tiskovin, čeprav še ni zakona, ki bi ji dajal ta monopol. Toda po sedanjih praksi se je bati, da bo tudi ta monopol kmalu uveljavljen.

Pa če bi ta centralizem vsaj dobro in hitro reševal probleme, ki si jih lasti v vedno večji meri. Toda vsa obupnost tega našega centralizma je baš v tem, da ni dorasel svojim nalogam, da pušča vsa vprašanja odprta in nerešena. Kakšno zmedo je napravil ta centralizem samo s svojo kmečko zaščito! Na mah je ustavil vse kreditno delovanje, ne da bi prinesel komurkoli rešitve. Vedno novi predpisi so se sicer kar sipali na ljudi in končno je naraslo njih število tako zelo, da menda ni danes v vsej Jugoslaviji človeka, ki bi se v labirintu teh predpisov še spoznal. Drug primer popolne nesposobnosti našega birokratizma je kriza denarnih zavodov. Vsi ukrepi, ki so bili izdani v tako imenovano zaščito denarnih zavodov, niso dejansko nič dru-

gega ko predpisi za postopno in tiho likvidacijo. Zavodi, ki si bodo sami mogli pomagati iz sedanje stiske, ti si pač bodo pomagali, za vse druge pa ni druge rešitve ko tiha likvidacija. A podobnih vprašanj, ki bi se morala zaradi svoje važnosti že davno rešiti, je nebroj in vsa so ostala nerešena.

Kako pa bi potem mogli pričakovati, da bi se rešila ona manjša vprašanja, ki tarejo posamezne stanove. Kako bi mogli pričakovati, da bi se začele izvajati zahteve trgovcev, obrtnikov, industrialcev in delavcev? V tem je baš oni osnovni vzrok, da izginja optimizem, ker nihče več ne pričakuje, da bi se ta vprašanja in te zahteve začele reševati.

Ne more pa priti nad naš narod večja nesreča, kakor bi bila izguba

vere v napredek in v uspeh dela. Vse naše politično osvobojenje je bilo mogoče le, ker ni naš narod niti za trenutek dvomil, da mu bo končno zasijala svoboda. — Še več vere pa je treba za gospodarsko osvobojenje naroda, ker je to osvobojenje mnogo težavnejše in naporejše. A danes je naša naloga, da si to osvobojenje priborimo, a kako naj ta cilj dosežemo, če pa nimamo vere v uspeh!

Zato pa se naj tisti, ki odločujejo v našem javnem življenju že enkrat vprašajo, kaj morajo storiti, da zajeze padanje optimizma in s katerimi sredstvi bodo narodu zopet vrnilo vero v uspeh dela. Vse zavisi le od tega in zadnje poglavje naše zgodovine se je začelo, če bo optimizem še nadalje propadal.

ne ukrepe. Enako se pozablja, da so bile zaščitne omejitve blagovnega prometa kakor tudi devizna kontrola uvedene za ohranitev domačih veljav. Med ukinitvijo transfera v tujino zbog oskoda deviz in uvoznimi omejitvami, ustvarjenimi za poravnavo nakupa, je stvarna sozavisnost.

Iz vsega tega smemo sklepati, da bo treba načeti problem hkrati od valutne in trgovinske plati. Poznamo pa sedanje težkoče vsakega teh problemov in vemo, da bi sam poskus njih rešitve zadel na višek ovir. Ne sme se pozabljati, da je položaj držav aktivnih upnic vse drugačen kot položaj pasivnih dolžnic. Pasivne bilance slednjih so povzročile devizno kontrolo in poostrene trgovinske ovire. Treba bo torej najprej znatno znižati to pasivnost; to pa je mogoče samo z vpostavitvijo ravnotežja med bilancami obeh vrst držav, kar zavisi le od upnic. Te morajo znižati dolgove dolžnikom na znosno višino, urediti sorazmerno amortizacijo in preprečiti za bodočnost prezadolžitve, kar bi se doseglo ob trgovinskih sporazumih z ustrežno aktivnostjo trgovinske bilance, da se prepreči nesorazmeren padeč plačilnih bilanc.

* Članek je izšel v marčni številki dvomesečnika »Bulletin Périodique« belgijskega »Društva za raziskovanje in ekspanzijo«.

G. Čurčin, gen. tajnik Centrale ind. korporacij kr. Jugoslavije.

Ustalitev denarja*

Nevaren pojav, ki je posledica svetovnega gospodarskega nerada, se imenuje **valutni nered**. Ta nered je še povečala težnja nekaterih držav, da rešijo problem krize z devalvacijo svojega denarja. Polagoma je ta težnja dovela do takšne razlike cen, da dobimo n. pr. za to, kar plačamo v Švici za skodelico kave, v Jugoslaviji že dober obed v odlični restavraciji. Ta razlika cen, ki splošno obtožuje gospodarsko neravnotežje sveta, je opozorila na to neravnotežje že človeka z ulice in on je, ki danes že zahteva mednarodno valutno stabilizacijo, čeprav bi prizadela še poslednje trdne valute — valute držav z zlato podlagi. Problem je postal že psihoza, obsedenost (nadloga), ki teži na miselnosti teh dežel, ker se ga najbolj poslužujeta strah in panika. Ta psihoza ima zdaj še večjo veljavo ko doslej; pospešujeta jo vzemirjenost kapitala in malih vlog (varčevalcev), z druge strani pa slabo poslovanje kreditnih naprav in gospodarskega ustroja. Naravno je, da se poskušajo tega otresti s stabilizacijo glavnih valut. Vprašanje je, kako in ob kakšnih pogojih.

Nastejmo si težkoče, ki bi jih morala premagati stabilizacija! Nekateri države so utesnile delež drugih in povečale bolj ali manj navidezno svojega in s pomočjo kliringov, kontingentov i. dr. znižale na ničlo pasiva svojih trgovinskih bilanc. Pri drugih vidimo, da je njih denarna politika vztrajna smer k zlatu. Končno so še države z znižano valuto, ki se laže bore na mednarodnih trgih in zapostavljajo one, ki so ohranile zlato valuto. Smoter vseh teženj torej ni sama stabilizacija, marveč stabilnost, čeprav relativna. Ako hočemo ustaliti denarstvo, je predvsem potrebno, da se nekateri odredijo navideznim prednostim svoje trgovinske politike, drugi pa svojega zlata iz Tuluza.

Razen teh psiholoških težkoč so še tehnične ovire. Stabilizacija se more uvesti le z upoštevanjem cen in njihovih znakov (smeri). Cene se spreminjajo ne le po ponudbi in povpraševanju, ki sta izpodkopana z raznimi ovirami blagovne in kapitalne izmenjave, marveč tudi po stroških proizvodnje, ki zavise od najrazličnejših slučajnosti. Kateri indeks naj bo končno podstava? Vemo, da jih ima vsaka dežela po nekaj in da

jih določamo s krajevnimi glavnimi predmeti, tako da so od ene do druge države različni. Končno je treba rešiti še glavno vprašanje, ki je bolj politično in psihološko ko tehnično, to je, na kateri višini in v kakšnem razmerju s kupno močjo zlata in posameznih valut naj se ustalijo glavne veljave.

Mimo teh težkoč in ne glede na omenjeno psihozo odloča še vprašanje novih mednarodnih pogajanj s pretežno valutne stabilizacije. S tem bi se razjasnilo stanje valut in napravile nepotrebne sedanje prometne ovire, ki so predvidene za obrambo domačih valut. Itj pa bi morali seveda dalje in proučiti vprašanje proste blagovne in finančne izmenjave, kupne sile zlata, dolgove, prostejši osebni ter delavski promet itd. To bi pomenilo postopno delno opuščenje usmerjenega gospodarstva (ec. dirigée), te magične formule, ki se je toliko vlad ne more otresti. Usmeritev nazaj k **svobodni trgovini** tudi zahteva organizacijo, vodstvo gospodarstva, čeprav v drugem smislu. Ne da bi hotel reševati podčrtavane besede optimistično le na papirju, mislim, da rastoče težave omejenega gospodarstva same prisilijo državnike k upoštevanju realnih nujnosti in preusmerijo. Zato ni odveč, ako že zdaj pričnemo proučevati resilne pripomočke v smeri k večji svobodnosti, ki bo edina pomlajevala in pokazala izhod iz krize. Vsa ostala sredstva, ki vnaprej niso nič več ko paliativi, ne bodo zmanjšala zla. Njihovi zagovorniki se zde podobni ženski, ki je do smrti kričala zbog zobobola, njen mož pa ji je preganjal bolečine s tem, da si je v ušesa nabasal vate.

Skupek označenih pogojev za izvedbo valutne stabilizacije nakazuje, da sta zanj potrebna predvsem večja politična varnost in večje zaupanje, brez katerih bi gospodarstveniki ne mogli ubežati prevelikemu tveganju (riziku). Dokler se posli ne ožive, ne moremo upati na — neobhodni — hitrejši promet blaga, uslug in denarja. Pot do tega gotovo ne gre preko Italije — Abesinije in tudi do ureditve spora med Italijo in Anglijo še ne velja sanjati o uspehih.

Trgovinska politika zavisi od gospodarske in denarne stalnosti. V zadnjem času se ponavlja trdi-

tev, da se morajo za denarno stalnost najprej odpraviti ovire v mednarodni trgovini. Pozablja se, da sta med drugim vprav nestalnost valut in potreba njih zaščite ustvarili ovire trgovini in da odprava teh samih še ne bi zadoščala, ker bi novo razvrednotenje moglo vsak hip spremeniti pogoje konkurence in povzročiti nove zaščit-

Napačni zaključki iz statistike OUZD

Te dni je objavil Okrožni urad za zavarovanje delavstva v Ljubljani statistiko o gibanju svojega članstva v februarju in v primeri z januarjem 1936 ter februarjem 1935. Čeprav radi priznavamo, da je statistika OUZD izdelana skrbno in vestno ter da prinaša dragocene podatke o zaposlitvi delavstva v posameznih gospodarskih panogah, pa se vendar tem izkazom tudi ne sme pripisovati večja veljava, kakor jim gre. Kajti predvsem se ne sme pozabiti, da pri OUZD sploh niso zavarovani vsi nameščenci in da zato more biti njegova statistika le nepopolna. Tako so n. pr. rudarji skoraj izključno zavarovani pri bratovski skladnici, večina trgovskih nameščencev pri blagajni trg. bolniškega in podpornega društva ali pri Merkurju, da zaposlitev teh nameščencev iz izkaza OUZD absolutno ni razvidna. Dogaja se pa tudi to, da strožja kontrola OUZD nakrat hipno dvigne število zavarovancev v tej ali oni stroki, ne da bi se tudi dejansko zaposlitev dvignila. Pa je še cela vrsta drugih razlogov, da ni mogoče vsak podatek iz statistike OUZD vzeti tudi že kot dokaz o padcu ali znižanju zaposlitve ljudi v tej ali oni gospodarski panogi. To zlasti velja za zaposlitev kmetskega prebivalstva, ki silno nerado plačuje prispevke za zavarovanje. Zato je kljub vsej vestni sestavi statistike mogoče, da ta včasih ni v skladu z dejanskimi razmerami in da izkazuje povečanje zaposlitve v panogah, za katere je notorično znano, da so v popolnem zastoju. Tako n. pr. izkazuje februarški izkaz OUZD povišanje zaposlitve v gozdni in lesni stroki, dasi je znano, da lesna industrija skoraj popolnoma počiva. Kdor pa bere le izkaz OUZD in kdor ne pozna naših slovenskih razmer, ta bo iz

te statistike sklepal, da sankcije sploh niso škodovale naši lesni stroki, ker pač izkazuje OUZD večjo zaposlitev. Prepričani smo tudi, da bo sobotna številka »Narodnega blagostanja« to tudi promptno konstatirala s pripombo, da gre Sloveniji vendarle bolje, kakor pa Slovenija toži. A vsi vemo, da so pri nas razmere dejansko mnogo bolj žalostne, kakor pa vsi tožimo in da postaja slika vedno bolj obubožane Slovenije takšna realnost, da nas mora biti strah.

Zato je treba, da se tudi statistikam pripisuje le veljava, ki jim gre in da se ne skuša brati med vrsticami, ko pa tam ni nič. Zato pa bi tudi bilo želeto, da bi OUZD pri komentarju svoje statistike vse to upošteval, da ne bo imelo naše slovensko gospodarstvo po nepotrebnem škodo zaradi zaključkov, ki bi jih drugi in manj poučeni delali iz njegove statistike.

Komercializacija državnih rudarskih podjetij

Po vesteh iz ministrstva za gozdove in rudnike bo v kratkem uveljavljena uredba o reorganizaciji državnih rudarskih podjetij. Po tej uredbi se ne bodo proizvajali iz državnih rudnikov prodajali samo železnicam in drž. podjetjem, temveč tudi na svobodnem trgu. Uredba predvideva prodajo rudarskih podjetij na ta način, da bodo dobili za določeno dobo neki zasebniki izključno pravico zastopstva drž. rud. podjetij. Uredba bo dopuščala tudi sklepanje komisionarskih poslov. — Pričakujemo, da bodo drž. podjetja pri prodaji na svobodnem trgu konkurirala brez posebnih privilegijev. Glede izročitve zastopstva nekim zasebnikom pa je potrebna največja previdnost.

Potrebe naše industrije

Poročilo predsednika Zveze industrijcev Antona Krejčija na petkovem občnem zboru Zveze

Ko je bila pred tremi leti skupščina Zveze industrijcev, smo bili že sredi velike gospodarske depresije, ki traja še do danes. Ta depresija je karakterizirana zlasti po dveh težkih pojavih: po katastrofalno nizkih cenah agrarnih produktov in padcu kupne moči kmetijskega prebivalstva, ter po trajno naraščajočem številu brezposelnih delavcev, ki pričakujejo, da jim sredstva za preživetje nudi socialno skrbstvo.

Večkrat se poudarja, da je naša država pretežno ali celo izrazito agrarna država in da se 75 do 80 odstotkov njenega prebivalstva preživlja s poljedelstvom. Tako mnenje ni v skladu z dejanskim stanjem in je močno pretirano. V Sloveniji pa se celo polovica prebivalstva preživlja od industrijske in obrtne delavnosti. Sicer pa je zelo težko potegniti točne meje, ki bi ločile agrarni živelj od industrijskega.

Dejstvo je, da je v naši državi poljedelstvo velevažen faktor, in ravno tako jasno je, da je ves gospodarski organizem oslabilen, čim propada blagostanje in kupna moč agrarnega življa. Odločno moramo konstatirati, da na poslabšanje eksistenčnih pogojev agrarnega življa industrija ni kriva niti sokriva. Tudi industrija je v veliki meri interesirana na tem, da so eksistenčni pogoji vsega naroda ugodni in urejeni, že iz razloga, ker tvori kupna moč prebivalstva in mirni razvoj gospodarskih prilik fundament uspešne industrijske delavnosti.

Dosledno temu osnovnemu načelu je bila industrija ves čas pripravljena sodelovati, da se premeta agrarna kriza in izboljšajo cene agrarnih produktov. Tako je prispevala za povzdigo produkcije surovin za agrarno industrijo, kakor n. pr. za oljna semena, lan, konopljo in volno. Žal je državna uprava reševala problem agrarne krize preveč enostransko, da je bil velik del žrtev, ki so se v ta namen naložile splošnosti, brez haska. Prezrlo se je, da tvorijo vse panoge gospodarske delavnosti nedeljivo celoto in da se ne more ozdraviti le ena panoga sama zase, brez ozira ali celo na škodo drugih panog. To zlasti dokazuje ona industrija sovražna agitacija po raznih nezadovoljnih elementih. S tega mesta izjavljam, da je industrija Dravske banovine slej ko prej pripravljena, da po najboljših močeh sodeluje za gospodarsko ozdravljenje naroda, pred vsem za rešitev agrarnega problema. Industrija pa mora zahtevati, da se ji sodelovanje omogoči, da se njeni predlogi upoštevajo tako, kakor je to v skladu z njeno pomembnostjo za gospodarski organizem.

V gospodarskem življenju Slovenije so vedno vršili važne funkcije

naši denarni zavodi

Naše gospodarstvo ne more ozdraveti, dokler ni omogočeno in z jamčeno njih normalno funkcioniranje. Namesto da se nudi smotrna podpora denarnim zavodom izven centrale, je šla ves čas tendenca za tem, da se denarna sredstva odvajajo v centralne institute. To mora dovesti ne samo do obubožanja banovin, marveč do kroničnega bolehanja vsega gospodarstva, ki bo imelo vse težje posledice, nego so posledice sedanje akutne krize.

Poleg agrarne krize nas zlasti teži

problem brezposelnosti

Dejstvo je, da se brezposelni le v manjši meri rekrutirajo iz industrijskega delavstva. Kajti v drugi polovici leta 1935. je bila industrija že na tem, da doseže enak promet, kakor ga je imela v času pred

krizo, in da zaposli vsaj isto število delavcev. Odločujoči državniški naj zato upoštevajo, da ima pri nas industrija še dosti razvojne možnosti, in da bi mogla nuditi zaposlitev še velikemu številu ljudi. Preprečiti se pa mora, da prehajajo v industrijo brez stvarne potrebe kmetijski ljudje z dežele, dočim se kvalificirani industrijski delavci uporabljajo kot težaki pri javnih gradbenih delih. Z državnimi sredstvi se ne more zadostno podpirati brezposelnih, prav tako ne s privatno dobrodelnostjo. Rešitev je le v okrepljeni gradbeni delavnosti, zasebne in javne.

Ta pa se more doseči le s premišljeno smotreno gospodarsko politiko države. V ta kompleks spada najprej

zdrava davčna politika,

ki ureja ne samo državne, marveč tudi samoupravne davščine. Potem pravilno usmerjena trgovinska in devizna politika. Posebno poglavje tvori javne dobave in javna dela ter njih pravična porazdelitev.

Ko so se zbog gospodarske depresije zmanjšali državni dohodki, je hotelo finančno ministrstvo povečati drž. dohodke s poostrojitvijo davčne prakse. Dasiravno gre davčna praksa večkrat predaleč, bi se moglo priznati, da je obdačenje dobička po neposrednih davkih razmeroma nosljivo, če je vsaj približno enakomerno v vseh delih države. Žal je davčna praksa že večkrat prešla iz meja zakonitosti v očitno nezakonitost. Pretirani fiskalizem bo končno povzročil trajno škodo. Kakor ostala centralna mesta državne uprave, je tudi finančno ministrstvo poklicano in dolžno čuvati zakonske odredbe svojega resora, pa jih mora tudi samo izpolnjevati z isto natančnostjo, katero zahteva od državljanov.

Zelim, da se moje navedbe pravilno razumejo. Mi smo odločno za to, da se davki redno pobirajo v izmeri, ki je v zakonu predvidena. Ravno tako odločno pa moramo zahtevati, da se davki enotno in z enako točnostjo pobirajo od vseh pridobitnih podjetij, ne samo od industrije, in po vsej državi. Donos skupnega prometnega davka in luksuznega davka daleč zaostaja za rezultatom, ki bi odgovarjal dejanskemu prometu. Že to je jasen dokaz, da se ta davek ne plačuje povsod v enaki izmeri. Davčna stopnja pri neposrednih davkih je previsoka, a se kljub temu povišuje. Posledica tega je, da pa da davčna morala. Zakon iz leta 1928. je hotel s primerno določitvijo davčne stopnje dvigniti davčno moralo, danes pa smo na tem, kjer smo bili l. 1928. pred izdajo zakona o neposrednih davkih. Sedanja davčna stopnja je nevzdržno visoka. Nevzdržno pa je tudi to, da mora samo industrija izkazati do zadnje pare vse svoje dohodke, dočim se pri drugih davčnih zavezancih tolerira, da znaten del svojih dohodkov zatajijo.

Davčna politika države mora izkoriščati one vire dohodkov, ki prenesejo obdačenje, in paziti, da s pretežno obdačbo ne uniči drugih davčnih virov. Pri obdačenju pivovarske industrije pa je se storila ta napaka in zaradi te napake propada tudi ta industrija. Zelo škodljiva je bila tudi svobodna zganjekuha, zaradi katere naraščajo zdravju škodljivo čezmerno zavijanje žganih pijač, dočim je padla cena domačemu vinu tako nizko, da je postalo vinogradništvo povsem nerentabilno. Poleg tega pa je imela svobodna zganjekuha še zlasti težke posledice za proračune samoupravnih teles, v katerih proračunih je preje tvoril donos trošarin na alkoholne pijače eno najvažnejših in največjih postavk.

Naravno je, da morajo banovina in občine iskati nadomestila za ves izpadek v drugih davščinah, katere so v gospodarskem pogledu neprimerno občutnejše in čisto kvarne.

Samoupravne finance

Leta 1935. je kr. vlada — z uredbo o banovinskih davščinah od 29. marca 1935 — dokumentirala načelo, da tudi samoupravna telesa ne smejo nalagati trošarin na pogonska sredstva. Da se samoupravne trošarine ne smejo nalagati na surovine, polizdelke in na pomožna sredstva, namenjena industrijski predelavi, je določeno že v zakonu o drž. trošarinah. Nasprotno tem osnovnim načelom se z novim finančnim zakonom uvaja — kot takozvana skupna banovinska trošarina — trošarina na važno industrijsko surovino, na sodo. Vsaj to moramo vsekakor zahtevati, da nova trošarina ne bi slabila konkurenčno sposobnost domače industrije na tuzemskem in na inozemskem trgu. Za tuzemski trg bi se morda izravnala ta predobremenitev s povišanjem davka za izravnanje pri uvozu tujih izdelkov; ob izvozu domačih izdelkov se pa mora trošarina, plačana od uporabljene sode, v celoti povrniti.

Občinske trošarine,

ki so največkrat čisto fiskalne, ponekod pa tudi kot carina v zaščito lokalnih producentov — se nalagajo vse vprek na industrijske surovine, na pomožna sredstva in na sredstva za pogon, nasprotno jasni odredbi zakona o državni trošarini. One slabijo konkurenčno sposobnost domače industrije in potiskajo njeno rentabilnost, po drugi strani pa ustvarjajo v notranjosti države carinske meje, ki nevarno ogražajo vse gospodarske ravnotežje. Apeliramo na finančnega ministra, da pri odobravanju občinskih proračunov dosledno in strogo skrbi, da se zakonski predpisi spoštujejo in izpolnjujejo.

Tukaj ne smejo odločati nikaki politični oziri niti politične simpatije!

Znova moramo naglašati skrajno nujnost, da dobimo čimprej zakon o finansiranju samoupravnih teles. Le z zakonsko ureditvijo problema samoupravnih financ moremo naše gospodarstvo obvarovati pred opasnimi pretresljaji, ki vedno znova grozijo iz banovinskih in občinskih proračunov. Mora se uveljaviti načelo, da se davke, ki jih industrija daje za potrebe samoupravnih teles, zlasti v prosvetne in dobrotvorne namene, priznajo kot režijske postavke. — Industrijska podjetja imajo mnogokrat interes na tem, da pomagajo občinam, da prispevajo za šole in druge prosvetne in dobrotvorne ustanove, pa so v tem ovirana po nerazumljivem staljšču finančne uprave, da se take davčne računaje v davčno osnovo.

Drugo važno poglavje tvori

trgovinska in devizna politika države

Predaleč bi nas vedlo, ako bi hotel govoriti o vprašanju trgovinske svobode, katere se je edino naša država tako dosledno držala. A tudi v sistemu trgovinske svobode bi se moralo respektirati osnovno načelo, da se favorizira izvoz agrarnih in industrijskih produktov, ker je izvoz najuspešnejše sredstvo za ohranitev trgovinske in plačilne bilance in za ocvanje naše valute. Povsod po svetu pšepešujejo države izvoz ter mu določajo posebne ugodnosti. Pri nas pa se izvoz ovira in otežuje z davčnimi in deviznimi predpisi, pri nas se na izvoz nalaga posebni davek v obliki neprimernega prila

Tej metodi se mora napraviti konec.

Proti nejasnosti deviznih predpisov

Priznavamo upravičenost deviznih predpisov, vendar pa se z njimi ne sme ovirati izvoz in posebej obdačevati. Zlasti pa moramo ugovarjati, da se z njimi naprti izvoznim tvrdkam toliko nepotrebnega administrativnega dela. Kazenske sankcije naj bi se uporabljale samo v onih primerih, ko gre očitno za zlonamerno kršenje deviznih predpisov, ne pa tudi v primerih zgolj formalne pogrške. Posebej je še treba poudariti, da so devizni predpisi silno nejasni. Znan nam je konkreten primer, ko je Narodna banka sama smatrala, da je bil izvesten postopek v plačilnem prometu z inozemstvom v skladu z veljavnimi predpisi, dočim sta zavzela finančno ministrstvo in državni svet drugačno, za prizadeto podjetje neugodno stališče. Ako celo najvišje instance ne soglašajo glede uporabe poedinih deviznih predpisov, kako se naj potem zahteva od posameznega gospodarstvenika, da bi te predpise v vsakem primeru pravilno tolmačil? Vsaka nejasnost zakonskih predpisov ima za posledico pravno nesigurnost. Taka pravna nesigurnost je v deviznem poslovanju spričo visokih glob posebno opasna. Mnenja smo, da se mora tudi v kazenskem postopku po deviznih predpisih uveljaviti načelo dveh instanc. Vsi devizni predpisi naj bi se nanovo redigirali tako, da bo njih besedilo vsakemu izobražencu jasno in razumljivo.

Nove težave so se pojavile z uveljavljenjem odredbe glede

zasebnega kliringa z Nemčijo,

objavljene dne 4. januarja t. l. V še večji meri nego preje je Nemčija od tedaj nastopila kot kupec naših surovin in kot dobavitelj finalnih industrijskih izdelkov. Saldo kliringa je dosegel strmo višino. V interesu naše industrije, osobito kovinske in usnjarske, smo zahtevali nujne ukrepe proti ostri konkurenci, ki zbog razlike v tečaju marke že naliči dumpingu. Tem našim zahtevam se še ni ugodilo. Nasprotno pa čujemo, da se hočejo z ozirom na obstoječi saldo, in v njegovo zmanjšanje, oddati v Nemčijo velike dobave za instalacije železarne v Zenici!

Smatramo za potrebno, da se odkrito izrazimo glede

oddajanja javnih dobav.

Stroge in komplicirane določbe zakona o drž. računovodstvu, koncipirane v duhu skrajnega birokratizma in pretirane nezaupljivosti, morejo pač ovirati administracijo in podvezati iniciativnost odgovornih uradnikov, v ničemer pa ne ovirajo onih ljudi, ki imajo nekorektno namene. V skladu z načeli narodne ekonomije stremi naša zakonodaja za tem, da se javne dobave oddajajo tuzemskim podjetjem, da imajo ti prednost pred inozemskimi dobavitelji, kateri se smejo pripustiti le v povsem izjemnih primerih. V eklatantnem nasprotju s temi načeli pa opažamo, da naše državne ustanove, vključno upravo državnih monopolov, baš velike posle prvenstveno oddajajo inozemskim ponudnikom!

Poleg teh splošnih ovir pa so v zadnjem še situacijo bistveno poostriše

sankcije proti Italiji

Z njimi je gospodarskemu življenju naše banovine storjena prevelika škoda, in je državna uprava brez dvoma dolžna poskrbeti, da se ta škoda v celoti nadoknadi. Ne gre, da bi bila naša dežela kaznovana za izvrševanje dolžnosti, katere ji je naložila odločitev Društva narodov!

Za našo banovino je

lesno gospodarstvo

morda najvažnejša gospodarska panoga. Ta panoga je prišla v ne-

vzdržno situacijo. Po manifestacijskem zborovanju, ki je bilo v Ljubljani dne 26. januarja, smo pričakovali, da bo kr. vlada v smislu stavljenih predlogov in danih obljub podvzela energične ukrepe, da se pomaga našemu lesnemu in gozdnemu gospodarstvu. Žal se te naše nade vse do danes niso uresničile. Ukrepi, ki so bili izdani z uredbo o ureditvi gozdne produkcije in merah za sanacijo lesnega gospodarstva, niso prinesli lesni industriji in trgovini Dravske banovine, ki je po sankcijah priznana najboljše prizadetega, nobene olajšave. Kot aktivum se more smatrati kvežjemu odredba, s katero se je oprostila prispevka za pogozdovanje gozdna posest do 500 ha. Toda tudi ta olajšava je za Slovenijo čisto podrejenega pomena.

Kar se tiče realizacije klirinških terjatev napram Italiji, se more sicer ugotoviti, da Narodna banka živahneje odkupuje terjatve, ki so bile vplačane v italijanski kliring pred 18. novembrom 1935. Vendar je še vedno odprto vprašanje tečaja oziroma doplačila razlike med obračunskim tečajem Din 3/15 ter pravilnim tečajem 3/55 dinarja, s katerim so naši izvozniki pri zaključku svojih kupcij upravičeno računali. Tako ogromne razlike naše lesno gospodarstvo enostavno ne prenese!

Povsem neurejeno je pa vprašanje realizacije onih klirinških terjatev, ki so jih italijanski kupci plačali v italijanski kliring po 18. novembru 1935. Za te zneske nima naš izvoznik niti z italijanske strani, niti s strani naše Narodne banke nobenega obvestila o izvršenem vplačilu, tako da praviloma niti ne ve, da-li je bilo blago v Italiji plačano ali ne. Tudi to je treba kar nujneje urediti! Naša lesna industrija in trgovina sta spričo sedanjih razmer finančno tako izčrpani, da teh zneskov, ki bi bili, ako ne bi nastopile sankcije, večinoma po vrstnem redu v kliringu že izplačani, nikakor ne moreta pogrešati!

Tudi vprašanje obračunskega tečaja za izvozne devize se še ni premaknilo z mrtve točke. Ne more se resno ugovarjati zahtevi, da se izvozniku nudi za izvoženo blago popolna protivrednost dobljene devize. Malenkostne olajšave, ki jih je v tem pogledu dovolila Narodna banka s tem, da je povečala odstotek deviz, s katerim sme izvoznik sam razpolagati, nikakor ne zadostujejo.

Prav ničesar se pa ni ukrenilo za zaščito lesnega gospodarstva napram denarnim zavodom. Sedaj vlada zlasti v lesni stroki tako pomankanje obratnega kapitala in gotovine sploh, da je podjetjem nemogoče odplačevati stare dolgov, ki so se uporabili skoro izključno za investicije, niti ne morejo zmagovati ogromnega obrestnega bremena, ki se v splošnem giblje okrog 11 odstotkov. Ako se v tem pogledu ne izdajo primerni zaščitni ukrepi, obstoji resna bojazn, da bo velik del domačega podjetništva propadel, njihove imovine se pa bodo polastili razni spekulant, zlasti tudi tuji. Zahteva po zaščiti je tembolj upravičena, ker gre za obrambo napram denarnim zavodom, ki so se tudi sami poslužili zaščite.

Važen faktor pri izvozu lesa predstavljajo prevozni stroški. — Dravska banovina je imela napram svojem glavemu odjemalcu Italiji ugodno tarifarno lego. V bodoče bi morala s svojimi lesnimi produkti na svetovni trg preko Sušaka. S tem se je naš tarifarni položaj bistveno poslabšal. Koraki, ki smo jih podvzeli za znižanje prevoznih stroškov do naših luk, niso imeli zaželenega uspeha. — Edino za okrogel in jamski les se je izvozna tarifa znižala.

Radi bi priznali, da se naša železniška uprava trudi, kako da bolje zadosti svojim nalogam. Bati se je, da jo bo tudi v bodoče oviral birokratizem, ki ne dopušča smotrenih odločitev, katere zahte-

vajo vsakokratni pogoji na svetovnem trgu.

Te dni se napoveduje uvedba

kontrola uvoza,

ki jo industrija zahteva že skozi pet let. Tudi v tem poznem času pozdravljamo to misel v nadi, da ne bodo birokratični predpisi preprečili ugodni učinek kontrole uvoza.

H koncu naj s tega mesta še poudarim našo željo, da naj bodo odnosi med industrijskimi delodajalci in delavstvom čim dalje prijaznejši. Industrijsko delavstvo je ne samo odličen in velevažen faktor v industrijski delavnosti, ono je naš prvi in najpomembnejši sodelavec. Zato je Zveza industrijev še nedavno dokumentirala svojo voljo, da hoče tvorno sodelovati pri določitvi minimalnih delavskih prejemkov, ki naj delaven zajamčijo kritje njegovih življenjskih potreb.

Iz mojih izvajanj ste mogli razvideti, da je Zveza industrijev kot stanovska organizacija industrije Slovenije vedno in vselej budno motrila dogodke in ukrepe, ter da se je v zaščito interesov naše industrije in skladno z interesi vsega našega gospodarstva po najboljših močeh prizadevala zadostiti svojim dolžnostim in svojim nalogam. Trdno sem uverjen, da bo naše delovanje v bodoče imelo še vidnejše in boljše uspehe, če se nam posreči, da izravnamo vse razlike gledanja, ki so se bile med nami pojavile, in če združimo vse svoje moči za isti vzvišeni cilj: služiti gospodarstvu države in koristim naroda.

(Glasno odobravanje.)

Denarstvo

Sanacija banke Gajret

Banka »Gajret«, ki je prenesla svoj sedež iz Beograda zopet nazaj v Sarajevo, je na svoji zadnji glavni skupščini izvedla radikalno prečiščenje svojega stanja. Banka je zašla v težave zaradi izgub pri lesnem podjetju »Durmitor« in »Vardac«. Slednje podjetje je prepustila sedaj banka švicarski družbi »Ofic«. Večje izgube je imela banka tudi zato, ker znaten del njenih dolžnikov ni mogel zadostiti svojim obveznostim. Skupna izguba banke je znašala 20'9 milijona Din, od česar odpade na »Vardo« 2'8 milj. Ta izguba je sedaj poravnana z odpisom rezervnega fonda v višini 2'4 in znižanjem glavnice od 40 na 20 milijonov Din. Preostanek v višini 1'4 milijona se bo uporabil za rezervno. Banka je tako izvedla svojo sanacijo ne da bi zaposlila za zaščito. Bilančna vsota banke je znašala po zadnjem izkazu 104, vse njene vloge pa 33'5 milijona dinarjev.

Odlog plačil je dovoljen

Posojilnica v Kranjski gori za dobo 6 let za dolgove, nastale do 4. novembra 1935. Obrestna mera za stare vloge po 3 odstotke. Posojilnici v Rušah za dobo 6 let za dolgove, nastale do 14. marca 1936. Obrestna mera za stare vloge po 2 in pol odstotka.

Nova ataka špekulacije proti franku

Takoj po vkorakanju nemške vojske v Porenje se je začel opaziti silen beg zlata iz Francije. Večinoma se je zlato izvažalo v New York in London, deloma pa tudi v Švico in na Holandsko. — Francoska banka je takoj energično nastopila v obrambo franka in povišala eskontno obrestno mero od 3'5 na 5 odstotkov. Francoski listi v svojih komentarjih poudarjajo, da je ostala francoska javnost mirna in da je energičen korak Francoske banke deloval zelo dobro. Nekateri francoski listi pa pišejo, da ni v akciji proti franku samo mednarodna špekulacija, temveč tudi domača. Nekateri listi predlagajo zato, da bi Francija sploh prepovedala izvoz zlata.

Naši zlati rudniki so v zadnjem času znatno povečali svojo proizvodnjo. Rudnik v Peku je zvišal svojo mesečno proizvodnjo na 30 kilogramov, rudnik v Neresnici pa na 25 kg.

Za čl. finančnega ministra je imenoval predsednik dr. Beneš dr. Josipa Kalfusa, sekcijskega šefa v finančnem ministrstvu.

Po sporazumu med Avstrijo in Italijo je bil določen obračunski tečaj za liro za medsebojna izplačila iz blagovnega prometa na bazi 100 lir = 42'35 šilinga. Ta tečaj velja do 4. aprila. Vsak teden se bo obračunski tečaj posebej določil.

Italijanska poldržavna Banca di Napoli izkazuje po odpisih v višini 33'6 (l. 1934. 19'3) milijona lir čisti dobiček v višini 54'38 (l. 1934. 53'75) milijona lir.

Uvoz vrednostnih papirjev, blagajniških nakaznic, državnih menic je na Madjarskem prepovedan brez posebnega dovoljenja Madjarske narodne banke.

Španska vlada bo izdala blagajniških bonov za pol milijarde pezeta, ki se bodo obrestovali po 4 odstotke.

Pozicija dr. Schachta ni niti najmanj omajana, kakor se je trdilo v zadnjih dneh, temveč celo okrepljena. To dokazuje, da ne bo znižana vrednost marke.

Konferenca guvernerjev narodnih bank M. A.

Ukrepi za olajšanje medsebojne trgovine in turističnega prometa

V torek se je končalo v Beogradu zasedanje guvernerjev emisijskih bank držav Male antante. Ob sklepu konference je bila sprejeta naslednja resolucija:

I. Ker so bili izdani restriktivni ukrepi glede trgovine z devizami samo zaradi zaščite narodnih valut in brez kakršnegakoli cilja trgovinske politike, smatrajo guvernerji vseh treh emisijskih bank za zelo težko, da bi se v bližnji prihodnosti ti ukrepi ublažili, zlasti pa oni, ki izvirajo iz sporazumov o mednarodnih plačilih po kliringu, dokler ne bo vprašanje mednarodnih plačil urejeno z mednarodno pogodbo velikega obsega. Da bi vsaj deloma ustregli apelu mešanega odbora Zveze narodov za proučevanje klirinških pogodb, so guvernerji pripravljani proučiti ukrepe, predlagane v poročilu imenovanega odbora in izjavljajo, da se bodo skušali vsaj v bodočnosti izogniti razširjenju klirinškega sistema.

Kar se tiče splošne ureditve deviznega režima ali njegovega izvajanja v konkretnih primerih, se bo pripravilo vladam držav Male antante, da bi z največjo dobrohotnostjo proučile vsako zahtevo, da se razširijo koristi, ki izhajajo iz režima, ki se izvaja proti kakim tretji državi, tudi na eno držav Male antante.

Guvernerji z zadovoljstvom beležijo predlog preje omenjenega poročila, s katerim se priporoča upniškim državam z zdravo valuto, da dovolijo vse možne olajšave uvozu iz dolžniških držav, da bi se najprej zagotovilo plačilo njih izvoza in da bi se s tem pripomoglo k splošnemu ozdravljenju.

Na podlagi lastnih izkušenj so se guvernerji sporazumeli v tem, da mora njih denarna politika v odnošajih z državami, s katerimi so vezani po klirinških pogodbah, ker so klirinške pogodbe provizorične, le od sile razmer vsiljene, iti za tem, da se prepušča iniciativa zainteresiranim, pod katerimi pogoji se naj izvaža in uvaža.

II. Trije guvernerji z zadovoljstvom konstatirajo, da ustrezajo klirinške pogodbe, sklenjene med državami M. A. potrebam trgovinskih plačil med temi tremi državami. Kar se tiče ureditve drugih obveznosti, ki izvirajo iz zamenjave blaga, so se sporazumeli, da prouče najbolj pripravne načine, da bi se to vprašanje rešilo v skladu z njihovimi skupnimi interesi.

Prav tako izjavljajo, da so pripravljani, da prouče vse možnosti za razvoj svojih gospodarskih medsebojnih odnošajev in da s tem čim bolj povečajo obseg njih medsebojne trgovine.

Da bi se preprečile zakasnitve v vplačilih na klirinške račune, so se guvernerji dogovorili, da bi se morala pooblastila, predvidena za ta plačila, odpraviti ali pa hitro in brez zakasnitve dovoljevati.

Centralne banke držav M. A. bodo storile vse korake, ki so v njih pristojnosti, da se olajšajo formalnosti, ki jih predpisuje režim transferov in da poenostavijo svojo upravo.

III. Imajoč pred očmi sporazum

med Jugoslavijo in Češkoslovaško z dne 21. junija 1935 za medsebojni razvoj potniškega in turističnega prometa,

dogovor med Romunijo in Jugoslavijo za razvoj medsebojnega potniškega in turističnega prometa z dne 28. februarja 1936 in načrt dogovora med poštnimi hranilnicami Romunije in Jugoslavije in ki se tiče potniške službe, so se trije guvernerji sporazumeli v vseh vprašanjih, ki se nanašajo na te sporazume ko tudi o tem, da najdejo pripravne načine, da bi potrebna sredstva za plačilo potnikom in turistom nudili po najbolj ugodnih pogojih.

Novi ljubljanski proračun

»Službeni list« objavlja pravilnik za izvrševanje ljubljanskega proračuna za leto 1936/37, ki predvideva 103,589.542 Din rednih izdatkov ter prav toliko rednih dohodkov ter din 7,523.374 izrednih izdatkov in prav toliko izrednih dohodkov. Po tem pravilniku se med drugim določa:

Davščina na vozila avtotaksijev se zniža.

Predpis prirastkarine se delno zniža za 1% že plačane občinske takse.

Uvaža se davščina na potrošnje v gostinskih lokalih. Od skupne potrošnje nad 5 Din se plača 3% par od računskega lista. Računske listke izda občina v blokih po 100 kosov. Ta davščina pa se pavšalira. Gostilne, zajtrkovalnice in vinotoči plačajo mesečni pavšal 1 Din za vsak v l. 1935. potrošeni hektoliter vina ali piva. Kavarne, ki plačajo nad 60.000 Din kosmate letne najemnine, plačajo na leto 7200 Din, druge pa 3600 Din.

Vse mestne dobave nad 10.000 dinarjev se morajo razpisati. Do 10.000 Din oddaja dobave predsednik občine, potem ko je predhodno vprašal za cenovno vsaj tri interese. Pri nabavah do 1000 dinarjev to ni potrebno.

Trošarinske ali uvozninske tarife se morejo izpremeniti s sklepom mestnega sveta, če bi se pokazale pri izvajanju uredbe prevelike trdote.

V pravilniku je tudi več določil glede mestnih nastavljenecv. Služba se odpove vsem pogodbenim uslužbencem, ki so člani družin, katerih skupni mesečni dohodek znašajo nad 4000 Din. Ne velja pa to določilo za uslužbenca, pri katerih bi padel dohodek družine pod 2500 Din mesečno.

S 1. oktobrom 1935 se znižajo mestnim nameščencem kosmati službeni prejemki za 10 odtosno za 15 odstotkov. Mestnim delavcem se znižajo rodbinske doklade za vsakega člana rodbine od 5 na 3 Din dnevno, mezde do vključno 4 Din ostanejo neizpremenjene, višje pa se znižajo za 50 par do 1-50 Din. Nagrade za nadurno delo se praviloma ne dovoljujejo. Nihče ne sme opravljati v mestni službi več plačanih mest.

V uredbi o pobiranju občinskih

IV. S posebnim zanimanjem so proučevali guvernerji vprašanje klirinških terjatev proti državam Male antante.

Z ozirom na položaj vseh teh imobiliziranih terjatev v teh državah, so guvernerji podčrtali važnost za njih dotične banke, da ostanejo v tesnem kontaktu, da bi se mogli dogovoriti o vsakem ukrepu, ki bi ga bilo treba storiti za realizacijo njihovih terjatev. Ze za takoj so se sporazumeli, da si bodo njih tri banke v smislu priporočil uvodoma omenjenega odbora Zveze narodov medsebojno izkazale vso mogočo podporo.

Prav tako bodo vse tri centralne banke držav Male antante izkoristile vsako možnost za tristranske pogodbe, s katerimi bi se mogle z neko državo dogovorjene ugodnosti razširiti tudi na drugo državo M. A.

V. Trije guvernerji so se pričeli, da bi pomenilo vsako zboljšanje, ki bi se moglo pokazati v mednarodni trgovini, tudi stabilizacijo nacionalne valute, da pa se more doseči definitivna obnova mednarodnih gospodarskih odnošajev, ki je pogoj za narodno blagostanje, le če se bo med narodi ustanovil in ohranil zdrav denarni sistem.

Po teh konstatacijah so guvernerji podčrtali potrebo čim tesnejšega sodelovanja emisijskih bank, zlasti pa onih držav M. A., da bi se dosegel cilj, ki je bil določen v Bukarešti.

Politične vesti

Francoski zunanji minister Flanđin je imel v Velazlayu velik političen govor, v katerem je stavil na Hitlerja več važnih vprašanj. Če pravi Hitler, da ga v imenu pravice svojega naroda ne brigajo pogodbe, potem naj pove, kako se bo postopalo v bodoče, če se glede kakšne pogodbe pojavi spor. Kaj je z nemško propagando v Avstriji, Češkoslovaški, Gdanskju in Švici? Ali bo Nemčija pristala na klajpedski statut, ko predlaga Litvi nenapadalni pakt? Katere kolonije zahteva Nemčija? Flandinov govor je bil v Nemčiji zaplujen in tudi v tem je nekaj odgovora.

Nemški zunanji minister v Neurath je izročil angleškemu veleposlaniku v Berlinu siru Phippsu odgovor nemške vlade na predloge locarnskih držav. Odgovor nemške vlade bo objavljen šele potem, ko bo izročen angleški vladi.

Nemški odgovor na načrt locarnskih držav je bil objavljen. Uvodoma pravi odgovor, da so bile z Versajskim mirom kršene Wilsonove točke. Za ureditev vseh spornih vprašanj treba določiti posebne metode. Konkretno predlaga Nemčija: 25 letni nenapadalni pakt s Francijo, Belgijo in event. Nizozemsko pod garancijo Anglije in Italije. Sklenitev letalskega pakta z zapadnimi silami. Nemčija se vrne v Zvezo narodov, če se uredi vprašanje kolonij. Svoji čet Nemčija v Porenju ne bo povečala, če jih ne povečata tudi Francija in Belgija.

Nadalje predlaga Nemčija. Tisk ne sme poslabšati francosko-nemških odnošajev. Pri Z. N. se ustanovi nemško-francoski odbor. Razmere na meji naj preišče posebna komisija. Nemčija sklene nenapadalne pogodbe tudi z Avstrijo, Češkoslovaško, Litvo in Poljsko. Ustanovi naj se posebno razsodišče in skladi naj se mednarodna konferenca.

Francoski in angleški generalni štab se sestane dne 19. aprila, da se dogovorita glede ev. skupnih ukrepov zaradi kršitve locarnskega sporazuma. Z angleške strani pa se predlaga, da bi prišlo tudi do sestanka z nemškim generalnim štabom, da bi se s tem izkazala Nemčiji popolna enakopravnost. O tem predlogu pa nečjeje Francozi nič slišati, ter se začudeno sprašujejo, kako si prav za prav Angleži predstavljajo, da bi se francoski generalni štab skupno z nemškim posvetoval o svojih ukrepih za utrditev francoske meje.

Novi nemški parlament bo imel 740 poslancev, ki dobivajo mesečno okoli 10.000 Din. Prejšnji parlament se je v vsem sedemkrat sestal in poslanci niso imeli nobenega drugega dela, ko da so z navdušenjem poslušali Hitlerjeve govore.

V novem nemškem parlamentu so nemški iredentisti odlično zastopani. Tako so poslanci državljani Avstrije, Češkoslovaške in Danske. Iz Alzacije Lorene, Litve, Poljske in Belgije ni v novem nemškem parlamentu noben zastopnik. Češkoslovaški poslanec v Berlinu je protestiral pri berlinski vladi, ker so kandidirali na Hitlerjevi listi tudi trije češkoslovaški državljani.

Avstrija je uvedla splošno vojaško obveznost in s tem neženirano kršila senžermensko pogodbo. Vojaška obveznost velja za vse državljane od 18. do 42. leta.

Na severni fronti je doživela etiopska vojska pod osebnim vodstvom cesarja neuspeh. Ves dan je napadala italijanske položaje, proti večeru pa bila definitivno odbita. S protinapadom so Italijani izpremenili umik etiopske vojske v beg. Mesto Gondar so zasedli Italijani.

35 italijanskih aeroplanov je dve uri dolgo nemoteno bombardiralo z zažigalnimi bombami mesto Harar, da je bilo vse mesto v plamenih. Evropska civilizacija se v resnici učinkovito širi.

V angleški spodnji zbornici se je razvila zanimiva debata zaradi italijanskega bombardiranja etiopskih mest s strupenimi plini. Ti plini povzročajo strahotne bolečine, ki jih ni mogoče opisati. Zgovorno je pričalo o tem pismo, ki ga je prečital Lord Cecil v zbornici in ki mu ga je poslala hčerka etiopskega cesarja. Pismo je napravilo na vsi zbornico zelo močan vtis. Mnogi poslanci so zahtevali, da angleška vlada nastopi proti uporabljanju strupenih plinov proti neoboroženemu civilnemu prebivalstvu. Zunanji minister Eden je nato odgovoril, da je vlada že dostavila podobne pritožbe, ki jih je prejela tudi z drugih strani, odobro trinajstotice. S tem je menda tudi opravljeno vse delo angleške vlade. Predno pa bo odbor trinajstotice kaj ukrenil, more tudi vse etiopsko prebivalstvo poginuti od strupenih plinov.

Rusija je sklenila z Afganistanom pogodbo o nenapadanju. Pogodba velja za 10 let.

že v 24 urah
barva, piesira in komično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetloilika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, sušl, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nastp 4-6, Selenburgova ul. 3.
Telefon št. 22-72.

Dobave - licitacije

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje javno zmanjševalno ofertno licitacijo za dela na novi bežigranski šoli, in sicer: ključavničarska dela (v višini do 165.626 dinarjev), dobavo in polaganje linoleja (48.300 Din), dobavo in polaganje parketnih desčic (154.825 dinarjev) ter dobavo in montažo lesenih stopniščnih ograj, stenskih oblog, podstavkov itd. (159.081 Din). Ponudbe je vložiti do 17. aprila do 9. ure. Vse podatke daje mestni gradbeni urad.

Občina Kranj razpisuje v skrajšanem roku pismeno ofertno licitacijo za oddajo gradnje glavnega bazena letnega kopaljšča v Kranju. Ponudbe je vložiti do 21. aprila do 11. ure pri občini Kranj.

Mestna elektrarna ljubljanska razpisuje dobavo: 500 števec za 220 voltov, 3 ampere, 50 period, 600 števec za 220 voltov, 5 amperov, 50 period in 100 števec za 220 voltov, 10 amperov in 50 period. Ponudbe je poslati do 30. aprila.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do dne 8. aprila ponudbe za dobavo »U« železa in 20 »Klinger« tesnil.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 8. aprila ponudbe za dobavo 100 konopnenih cevi.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 9. aprila ponudbe za dobavo 2 kompletne peči za kopalnice, ventilov za vodovod itd. ter žice iz gume.

Direkcija drž. rudnika Vrtnik sprejema do 9. aprila ponudbe za dobavo 10.000 kg bukovega oglja; do 16. aprila za dobavo strojnega olja, tovtone masti ter krovne lepene.

Komanda podvodnega orožja Kumbor sprejema do 10. aprila ponudbe za dobavo kompletne ročne tehtnice, svedrov in vijakov.

Uprava I. oddelka vojno-tehnične zavoda v Sarajevu sprejema do 8. aprila ponudbe o dobavi 7 m³ jesenovih trupcev; do dne 11. aprila o dobavi svetlega kartona; do 14. aprila o dobavi laka, mizarškega kleja, firneža itd.; do 15. aprila o dobavi cinkovega belila, laka, barv, sikativa; do 16. aprila o dobavi raznega železa; do dne 21. aprila o dobavi termoelementov.

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 12. aprila ponudbe za dobavo raznih škripcev in magnetov. (Predmetni načrti so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Licitacije:

Dne 14. aprila bo v Intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertna licitacija za dobavo 9900 kg petroleja za potrebe vojaštva, dne 21. aprila pa za dobavo 400 m³ drv za potrebe garnizona Bohinjska Bela.

Dne 15. aprila bo pri Komandi mornarice v Zemunu ofertna licitacija za dobavo 32 ton bombaževine.

Dne 24. aprila se prodaja z ofertno licitacijo pri Avtomobilskem polku II. armijske oblasti v Sarajevu 4 tisoč kilogramov odpadkov od gume a 4 Din za kg.

Dne 7. aprila bo pri Upravi policije v Zagrebu ofertna licitacija za nabavo 250 plaščev in dne 8. aprila za nabavo 304 hlač za zbor policijske straže v Zagrebu.

Dne 9. aprila bo pri ekonomskem odelenju komande mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu ofertna licitacija za dobavo 2.000 ton olja za kurjavo, 1.500 ton plinskega, 55 ton motornega, 45 ton strojnega, 2 toni cilindrskega in 5 ton repičnega olja, 110 ton motornega bencina, 4 tone petroleja in 2 toni konzistentne masti.

Dne 9. aprila bo pri »Štamparski radionici« v Beogradu ofertna licitacija za tiskanje in prosto prodajo službenih knjig ministarstva za vojsko in mornarico.

(Načrti so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

PUCH

novi lahki kromirani modeli in drugi cenejši Puchovi izdelki na ugodna mesečna odplačila

LJUBLJANA - TAVČARJEVA 7 **IGN. VOK**
Podružnice: Kranj, Novo mesto, Celje - Miklošičeva 2

Še o sladkornih cenah

Najmanjša potrošnja sladkorja v Jugoslaviji, a najvišja trošarina na sladkor

Že v zadnji številki smo opozorili, da je pri nas sladkor tako silno drag predvsem zaradi mnogo previsoke trošarine, ki znaša pri kilogramu od Din 750 do 8 Din, dočim znaša tvorniška cena sladkorja samo 3 do 450 Din. Pri zadnji pa so vštete tudi vse druge davščine, tako 7% prometni davek ter vsi proizvodni stroški. Da se še jasneje vidi, kako silno je preobremenjen sladkor s fiskalnimi datjavami in kako težke posledice nastajajo zaradi predragega sladkorja, ki spada med najpotrebnejša živila, naj izpopolnimo svoj članek še z nekaterimi podatki, ki jih navaja zadnji »Industrijski Pregled«.

Predvsem bi bilo treba omeniti, da je napačno mnenje, kakor da bi izhajala visoka cena sladkorja iz previsoke zaščitne carine. Kakor druge industrije, tako uživa tudi sladkorna industrija zaščitno carino, ki pa se giblje v višini običajnih carinskih zaščit. Tako je znašala carinska zaščita od kg sladkorja v:

Nemčiji	2'48 Din
Avstriji	2'63 "
Franciji	3'92 "
Italiji	5'09 "
Češkoslovaški	5'70 "
Poljski	6'72 "
Madjarski	4'42 "
Jugoslaviji	3'02 "

Te številke jasno dokazujejo, da visoke cene sladkorja ne izvirajo iz zaščitne carine, ker je ta v mnogih državah višja.

Visoka cena je pri nas samo posledica previsokih trošarin, kakor kažejo naslednje številke.

Od 1 kg sladkorja se plačuje trošarina v:

Nemčiji	2'84 Din
Avstriji	2'63 "
Franciji	1'91 "
Poljski	2'84 "
Madjarski	5'00 "
Češkoslovaški	1'91 "
Jugoslaviji	7'50 "

Drž. trošarini v višini Din 750 pa moramo dodati še 30 par prometnega davka, da znaša skupno fiskalna obremenitev sladkorja Din 780. Posledica te visoke trošarine je, da je nad vse padla potrošnja sladkorja in da nikjer v Evropi ne potrošijo tako malo sladkorja ko v Jugoslaviji, kakor kažejo naslednje številke.

Na glavo prebivalca se je potrošilo sladkorja v:

Avstriji	26 - kg
Češkoslovaški	24 - "

Madjarski	11'50 kg
Nemčiji	22 - "
Svici	40 - "
Franciji	23 - "
Belgiji	25 - "
Angliji	43 - "
Poljski	10 - "
Italiji	8 - "
Jugoslaviji	5 - "

Celotna potrošnja sladkorja v Jugoslaviji je v stalem padanju, ter je znašala v posameznih letih: leta 1929./30. 9.049 vagonov, leta 1930./31. 9.368 vagonov, leta 1931./32. 6.821 vagonov, leta 1932./33. 7.435 vagonov, leta 1933./34. 7.229 vagonov, leta 1934./35. 6.810 vagonov.

Kljub povečanju števila prebivalstva je torej stalno padala potrošnja sladkorja, posebno silno pa v letu 1931./32., to pa zato, ker je bila takrat trošarina na sladkor zopet povišana, in sicer na Din 750 za kristalni sladkor in na Din 8'05 za kokastni sladkor.

Padec potrošnje sladkorja pa seveda tudi ni mogel ostati brez posledic na proizvodnjo sladkorja. Tako je znašala proizvodnja sladkorja:

leta 1929./30.	11.360 vagonov,
leta 1930./31.	10.500 vagonov,
leta 1931./32.	7.500 vagonov,
leta 1932./33.	7.644 vagonov,
leta 1933./34.	6.675 vagonov,
leta 1934./35.	5.627 vagonov,
leta 1935./36.	8.030 vagonov.

Ob začetku vsake kampanje pa imajo sladkorne tvornice tudi znatne sladkorne rezerve. Letos zna-

šajo sladkorne rezerve tvornice okoli 3000 vagonov. Če dodamo to rezervo še količini sladkorja, ki so jo letos tvornice proizvele, vidimo, da imajo letos sladkorne tvornice približno 11.030 vagonov sladkorja na razpolago, dočim znaša povprečna potrošnja sladkorja pri nas le okoli 7000 vagonov. To se pravi, da bodo imele tvornice ob začetku prihodnje kampanje okoli 4000 vagonov sladkorja v rezervi. Ta rezerva silno pritiska v finančnem pogledu na tvornice in zato bodo morale tvornice, da spravijo rezerve na primerno višino, znižati količino s sladkorno repo zasejane ploskve. To bo pa zopet imelo neugoden učinek na našo agrarno proizvodnjo, zlasti ono, ki stalno goji sladkorno repo in ki ne more nadomestiti to kulturo z drugo.

Odočilni krogi bi zato morali revidirati sedanjo trošarino na sladkor, ker so sedanje visoke trošarine že v splošno škodo. Pa tudi finančna uprava ne bo imela nobene škode z znižanjem trošarine, ker bo potem narasla potrošnja sladkorja in bo dobila ob večjem prometu vsaj iste dohodke kakor jih ima sedaj ob zvišanih trošarinah in padlem prometu.

H koncu bi pripomnili samo še to, da stanje sladkorne industrije po svetu nikakor ni rožnato in da se zato Anglija že dolgo trudi za sklicanje svetovne sladkorne konference, ki naj postavi sladkorno industrijo zopet na rentabilnejšo podlago.

Doma in po svetu

Zasedanje Sveta balkanskega sporazuma je odloženo od aprila na mesec maj.

Državni proračun so kraljevi namestniki podpisali in je stopil dne 1. aprila v veljavo.

Beograjskemu sestanku združene izvenparlamentarne opozicije se posveča v političnih krogih velika pozornost. O razgovorih voditeljev združene opozicije je izjavil Miša Trifunović, da potekajo zelo ugodno in da bo najbrže prišlo do sporazuma vseh šefov bivših strank.

O sporazumu, ki je bil dosežen med voditelji združene izvenparlamentarne opozicije, mora sedaj odločiti dr. Maček in od njegove odločitve je odvisno, kako se bo nadalje razvijala naša politična situacija.

Nemško-jugoslovska trgovinska pogajanja v Zagrebu so se končala. Jugoslovska lista pišejo o uspehu pogajanj.

Občinsko upravo mesta Kranj je ban razrešil. Nadalje sta razrešeni obč. upravi v Vranskem in v Petrovcih.

Na glavni letni skupščini bolniške blagajne »Merkur« se je večina govornikov izjavila proti teritorialni omejitvi delovanja te blagajne.

Zetev tobaka je dala v Hercegovini skupno 220 vagonov tobaka. Sadilci so dobili za ta tobak približno 20 milijonov dinarjev.

V Zagrebu je 54 tiskarn, 5 litografij, 4 cinkografije, v vsej savski banovini pa 105 grafičnih podjetij. Vsa zagrebška podjetja imajo 71 linotipov, 3 intertype in 3 monotype, 6 rotacijskih strojev in 4 rotacijske stereotipe.

Venizelos je bil svečano pokopan na rtu Akrotiri na otoku Kreti, odkoder je začel 1. 1896. vstajo proti Turčiji.

Italija je imela dosedaj zaradi

da nihče ni mogel videti niti njihovega učinka.

Novi nemški orjaški zrakoplov »Hindenburg« je odletel na svoje prvo čezoceansko potovanje v Južno Ameriko. Na krovu ima 36 potnikov in nad 50 kg pošte.

Ker je danski parlament sprejel zakonski predlog o obveznem reševanju mezdnih sporov po posebnih sodiščih, so danski delavci prenehali s stavko in je odšlo 120 tisoč delavcev zopet na delo.

Vezuv je začel zopet delovati. — Bati se je, da se bo lava razlila po Vezuvu.

Znana poljska tvornica aeroplanov v Ljubljino je začela zopet obratovati v polnem obsegu.

»Službeni list«

z dne 1. aprila objavlja: Razglas o proračunu mestne občine ljubljanske za leto 1936/37 s pravilnikom o izvrševanju proračuna, uredbi o pobiranju obč. davščin, taks in doklad, naredbo o občinski davščini na potrošnjo in tarifo za obč. trošarino in uvoznino. »Službeni list« kos 27. A z dne 1. aprila pa objavlja: Pravilnik o banovinskem proračunu Dravske banovine za leto 1936/37 ter pravilnik o proračunu izrednih izdatkov in dohodkov »Bednostnega sklada« Dravske banovine za leto 1936/37.

Tržna poročila

Ljubljanski trg

Včerašnji ljubljanski trg je bil izredno dobro založen z vsem blagom. Posebno mnogo je bilo semenskega krompirja, da je bilo na Sv. Petra nasipu komaj prostora za vse prodajalce. Tudi na zelenjadnem trgu je bilo dovolj blaga. Špinača se je prodajala po Din 1'75, motovilec pa po 0'75 za merico. Bilo je tudi precej orehov, ki so se celi prodajali po 7 Din za kg. Jabolka so se nekoliko podražila in se dobe samo dražja po 6 Din kg. Cene so ostale v splošnem neizpremenjene, čeprav je včeraj že stopila v veljavo nova mestna trošarina.

Mariborski svinjski sejem

Na svinjski sejmu dne 27. marca je bilo pripeljanih 222 svinj; cene so bile te: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari po Din 65 do 100, 7 do 9 tednov po 120 do 145, 3 do 4 mesece po 170 do 230, 5 do 7 mesecev po 245 do 340, 8 do 10 mesecev po 370 do 510, 1 leto po 540 do 900, 1 kg žive teže 6 do 7, mrtve teže 7'50 do 9'50 Din. Prodanih je bilo 106 svinj.

Radio Ljubljana

Petek, dne 3. aprila. 11.00: Šolska ura: O postanku jam in drugih kraških pojavih (Ivan Michler) — 12.00: Koncert vojaških godb (plošče) — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Vrsta resnih in veselih pesmic (plošče) — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj — 18.00: Zenska ura: Kriza družine (ga. Angela Vode) — 18.20: Čajkovsky: Romeo in Julija — uvertura (plošče) — 18.40: O zemljiški knjigi III. (sodnik Valentin Bidovec) — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Plošče — 20.10: Dueti: Klavir in harmonij (gdč. Melita Gnjezda in g. Dimitrije Kaškarov) — 20.40: Glasbeno predavanje — 21.00: Liszt: Kristus — oratorij za zbor in orkester. Izjava Glasbena Matica v Ljubljani (prenos iz unionske dvorane) — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila.

Sobota, dne 4. aprila. 12.00: Plošče — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vremenska napoved — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Zunanji politični pregled (dr. Kuhar) — 20.15: Vražja krčma in druge gvozotne stvari... Sodelujejo: Radijski orkester, člani rad. dramske družine, gramofon in drugi — 21.40: Rešitev nagradnih ugank z dne 28. marca t. l. — Konec »čudne zgodbe profesorja Hudobivnika«. Zvočna igra, napisal g. Joža Vombegar — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Letošnje novo BOK PIVO

Delniške družbe pivovarne **UNION** pride 4. aprila v promet
Je izbornega okusa in pravi užitek za vsakega